

Geliş Tarihi / Received : 06.10.2023 / 10.06.2023

Kabul Tarihi / Accepted : 02.12.2023 / 12.02.2023

Araştırma Makalesi - Research Article

DOI: <https://doi.org/10.55580/oguzhan.1383835>

TÜRKİYE'DE YOKSULLUKLA MÜCADELEDE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ: ANTALYA KEPEZ BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

THE ROLE OF LOCAL GOVERNMENTS IN FIGHTING POVERTY IN TURKEY: ANTALYA KEPEZ MUNICIPALITY EXAMPLE

Semih TÜRKMEN^a, Gökhan KALAĞAN^b

ÖZ: Yoksulluk, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde temel ihtiyaçların karşılanamaması şeklinde ortaya çıkan önemli bir sorundur. Bu karmaşık konu, çok boyutlu yapısı nedeniyle, mücadelede hem merkezi hem de yerel yönetimlerin aktif rol almasını gerektirir. Türkiye'de 1980'lerden itibaren yoksulluk artmış, gelir dağılımı bozulmuş ve merkezi hükümetin tek başına çözüm üretemeyeceği anlaşılmıştır. 2000'lerden sonraki yasal reformlarla yerel yönetimlere, özellikle belediyelere, yoksullukla mücadelede önemli görevler verilmiştir. Yoksullarla daha yakın ilişkileri ve hızlı müdahale yetenekleri sayesinde, yerel yönetimler bu alanda öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, sosyo-ekonomik olarak daha az gelirli kişilerin yaşadığı Antalya'nın Kepez Belediyesi, yoksullukla mücadelede örnek bir belediye olarak seçilmiş ve görevleri detaylıca incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : *Yoksulluk, Yoksullukla Mücadele, Yerel Yönetimler.*

ABSTRACT: Poverty is a significant issue in both developed and developing countries, manifesting as an inability to meet basic needs. This complex issue requires the active involvement of both central and local governments due to its multifaceted nature. In Turkey, poverty has increased since the 1980s, leading to a serious imbalance in income distribution and the realization that the central government alone cannot provide effective solutions. Post-2000 legal reforms have assigned important roles to local administrations, especially municipalities, in combating poverty. With their closer connections to the impoverished and ability to respond quickly, local governments have become prominent in this fight. In this context, Kepez Municipality in Antalya, home to socio-economically less affluent individuals, has been selected as a model municipality for an in-depth examination of its roles and responsibilities in tackling poverty.

Keywords: *Poverty, Fight Against Poverty, Local Administrations.*

* Bu çalışma Semih TÜRKMEN tarafından, Doç. Dr. Gökhan KALAĞAN danışmanlığında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan "Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardım Politikaları Kapsamında Yerel Yönetimlerin Rolü: Antalya Kepez Belediyesi Örneği" başlıklı Yüksek Lisans Tezi esas alınarak hazırlanmıştır

^a Yüksek Lisans Öğrenci, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, semihurkman@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4835-8493>

^b Doç. Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, gkalagan@mehmetakif.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8296-6316>

1. GİRİŞ

Ekonomik anlamda gelir yetersizliği ve sosyal anlamda toplumsal etkinliklere katılım fırsatlarının azalması anlamına gelen yoksulluk, geçmişten günümüze kadar varlığını sürdürse de, yoksulluğun sorun olarak kendini göstermeye başlaması sanayi devrimi sonrası dönemdir. En genel tanımayla, birey veya bireylerin ellerinde bulunan gelir ile yiyecek, barınma, giyim ve sağlık gibi temel ihtiyaçları karşılayamaması durumunu ifade etmektedir. Ancak yoksulluk kavramı, bu basit tanımın dışında ülkelerin gelişmişlik seviyelerine, ekonomisine, teknolojisine, kültürüne, geleneklerine vb. birçok sebebe göre değişebilmektedir. Yani yoksulluk kavramının genel geçer tek bir tanımı yoktur.

Türkiye’de yoksulluğun farklı görünüşleri özellikle 1950’li yıllardan sonra belirginleşmeye başlamıştır. 1950’li yıllarda sanayileşme anlamında olumlu gelişmelerin yaşanması ve tarımda makineleşmenin artmasıyla beraber tarım sektöründe önemli değişimler meydana gelmiştir. Böylelikle, özellikle İstanbul ve Ankara gibi kentlere kırsal alanlardan yoğun göçler yaşanmıştır. Bu yoğun göç hareketleri beraberinde yoksulluk, gecekondulaşma, çarpık kentleşme, altyapı gibi yeni problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Ancak bu dönemde yoksullukla mücadelede, sosyal devletin varlığının pek hissedildiği söylenemez. Yoksulluk geleneksel kurumlar ve hayırseverlik anlayışıyla giderilmeye çalışılmış ve toplum tarafından da çok fazla hissedilmemiştir. Türkiye’de yoksulluk sorununun önemli bir sorun haline gelmeye başlaması ve toplum tarafından daha çok hissedilmesi 1980’den sonra olmuştur. 24 Ocak 1980 kararlarıyla ekonomide yaşanan yapısal dönüşüm ile ithal-ikameci politikaların terk edilerek, neo-liberal politikaların benimsenmesi, yoksulluğun görünür hale gelmesindeki en önemli nedendir. Dönemin ekonomi politikaları başlangıçta olumlu gelişmeler sağlasa da zamanla milli gelirden azalış ve 1990 yılların sonlarına kadar kısa kısa aralıklarla yaşanan krizler ile Türkiye’de yoksulluk sorunu büyük bir artış göstermiştir. Gelir dağılımı yapısı bozulmuş ve toplumda zengin-yoksul kesimler arası makas iyice açılmıştır Türkiye tarihinde savaş dönemleri hariç daha önce görülmemiş düzeyde farklı yoksulluk türleri ve yeni yoksul tipleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Yoksullarda yaşanan bu niceliksel ve niteliksel değişimlerinin yanı sıra sosyal güvenlik sisteminde yaşanan sıkıntılar da eklenince yoksulların sosyal yardımlara başvurularını da artırmıştır. Zamanla yaşanan bu yoksulluk karşısında merkezi hükümet tek başına yeterli gelmemeye başlamıştır ve bu yıllardan sonra yoksullukla mücadelede yerel yönetimlerin önemi artmaya başlamıştır. Ancak yoksullukla mücadele kapsamında önemli yapısal düzenlemeler özellikle 2000’li yıllardan sonra gerçekleşmiştir.

Yoksullukla mücadele kavramı yoksulluğu azaltmaya, önlemeye ve ortadan kaldırmaya yönelik çaba ve girişimleri anlatmaktadır. Yoksullukla mücadele ile birlikte yoksulluğun kuşaktan kuşağa geçmesini önlemek, fırsat eşitliğini sağlamak, gelir dağılımı eşitsizliğini ortadan kaldırmak ve beşeri sermayeyi geliştirmek hedeflenmektedir. Yoksullukla mücadele geniş alana sahiptir. Bu alanda devlet dışında da birçok kurum, kuruluş ve hayırseverlerden oluşan aktörler yer alır. Yoksullukla mücadele bazı ülkelerde devlet politikası olarak sürdürülürken, bazı ülkelerde ise Sivil Toplum Kuruluşlarının(STK) faaliyet alanına bırakılmıştır ve diğer bazı yoksulluğun yoğun olarak yaşadığı ülkelerde ise bu sorumluluğu Dünya Bankası(DB) ve Birleşmiş Milletler(BM) gibi kuruluşlar üstlenmektedir. Türkiye gibi bazı ülkelerde ise bu sorumluluğu hem devlet, hem yerel yönetimler, hem de STK’lar üstlenmektedir.

Günümüze geldiğimizde ise yoksullukla mücadele konusunda her geçen gün ilgili politikaların arttığı, yoksulluğun nedenlerinin tespit edilmeye çalışıldığı ve bu mücadelenin hangi yöntem ile yapılması gerektiği ile ilgili çalışmalarında yoğunluk kazandığı söylenebilir. Yerel yönetimler yoksullukla mücadele konusunda son derece etkili olabilmektedirler. Yoksul kişilere daha yakın olmaları ve ihtiyaçlarını kolay bir şekilde tespit edebilmeleri, merkezi yönetimden daha hızlı yardım ulaştırabilmeleri ve merkezi yönetimin sahip olduğu kırtasiyecilik, işlerin yavaş ilerlemesi yani kısaca bürokrasiden kaynaklı dezavantajları yerel yönetimler için bir avantaj olmaktadır.

2. YOKSULLUKLA İLGİLİ KAVRAMLAR

2.1 Yoksulluk Tanımı

Yoksulluk geçmişten günümüze insanlığın yaşadığı her dönemde etkisini göstermekte olan dinamik bir olgudur. Yaşanılan ülke veya topluma göre farklı şekil ve ölçülerde görülmesinden dolayı

kavramın kesin bir tanımı yapılamamaktadır. Yaşanılan toplum, kültür düzeyi, sosyal yaşam, ülkenin ekonomik durumu, gelişmişlik seviyesi, teknolojisi v.b birçok değişkene göre farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Bir toplum için ön görülen yoksulluk ölçütü diğer bir toplum için zenginlik ölçütü olabilmektedir. Yinede yoksulluk kavramı tanımlanırken belli başlı kriterler doğrultusunda genel bir tanımlama yapılabilmektedir. Buna göre yoksulluk; kişi veya kişilerin hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan gıda, barınma ve sağlık gibi temel ihtiyaçları asgari düzeyde sağlayamamasıdır (Bilgiç, 2020: 7; İncedal, 2013: 17).

Yoksulluk kavramıyla ilgili en güçlü yaklaşımın temelleri 19.yüzyıla dayanan mutlak yoksulluk yaklaşımı olduğu söylenebilir. Kavram ilk kez 1880 yılında Booth tarafından ortaya atılmıştır. Ancak kavramın geliştirilmiş halini Rowntree’nin 1890 yılında “York” kenti için yaptığı çalışmasında kullandığı görüşü hakimdir. Daha sonra yapılan incelemelerde ise kavramın 1870 yılında İngiltere’de çıkarılan ilkokul yasağı gereği eğitim masraflarını çıkaramayan aillerin tespiti için milli eğitim müdürlüklerinin kullandığı tespit edilmiştir. Uluslararası literatür incelendiğinde ise yoksulluğun tanımının 1901 yılında Seebohm Rowntree tarafından yapıldığı kabul edilmektedir. Rowntree göre yoksulluk; kişinin toplam gelirin kendisinin biyolojik varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan en alt düzeydeki giyim, yiyecek gibi olanları dahi karşılayamaması anlamına gelmektedir (Yaşar ve Taşar, 2019: 120-121).

Drewnowski ise yoksulluğu, hanehalkı ya da kişilerin kendilerinin uygun gördükleri tatmin düzeyine ellerinde bulunan gelir ile ulaşamaması veya asgari geçim standartlarını sağlayacak gelire sahip olamamak olarak tanımlamaktadır (Yayla, 2018: 4).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ise yoksulluğu dar ve geniş anlamda olmak üzere iki şekilde sınıflandırmıştır. Buna göre dar anlamda yoksulluk açlıktan ölme, zorunlu ihtiyaçları karşılayamama ve barınma imkanının bulunmaması şeklinde tanımlanmaktadır. Geniş anlamda yoksulluk ise birey ya da bireylerin temel ihtiyaçlardan olan gıda, barınma ve giyim gibi imkanlara sahip olsa da toplumun genel seviyesinin altında kalmasını ifade eder. Kişi ya da kişiler açlık sınırının üzerinde yer alsalar dahi toplumdaki yaşam standartlarının gerisinde kalması geniş anlamda yoksulluğu tanımlamaktadır (Ensari, 2010: 9). TÜİK’in yaptığı bu tanımlama aslında mutlak ve görel yoksulluk kavramıyla ilişkilendirilebilir.

Sonuç olarak yoksulluk en genel tanımıyla bireyin ya da hanehalkının gıda, barınma ve giyim gibi ekonomik ihtiyaçları karşılayacak gelire sahip olamaması olarak tanımlansa da yoksulluk bunların dışında sosyal yaşam, istihdam, toplumsal dışlanma, içme suyuna erişememe, eğitimsizlik, kültür, güvenlik ve benzeri birçok değişkene bağlı olarak değişen çok boyutlu bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2. Yoksulluk Türleri

Literatürde bir çok yoksulluk tanımı bulunmasına karşın daha çok mutlak yoksulluk ve görel yoksulluk türlerinin öne çıktığı söylenebilir. Mutlak yoksulluk bir kişinin; hayatta kalabilmesi için gerekli olan en temel seviyedeki gereksinimlerini dahi karşılayamaması olarak ifade edilebilir (Yayla, 2018: 6). Görel yoksulluk ise; birey veya hanehalkı refah seviyesinin toplumun ortalama refah seviyesinin altında kalmasıdır. Diğer bir ifadeyle görel yoksulluk kişinin gelir düzeyinin toplumun kalan diğer kesimiyle kıyaslaması sonucunda bulunur. Kişi ortalama gelir düzeyinin altında yer alıyorsa görel yoksulluk olarak kabul edilmektedir (Memiş, 2014:148). Dünya bankası günlük iki doların altında gelire sahip olanları görel yoksul, bir doların altında gelire sahip olanları ise mutlak yoksul olarak kabul etmektedir (Ak, 2016:302).

Önemli yoksulluk türlerinden bir diğeri ise Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP) tarafından geliştirilen “İnsani yoksulluktur”. Bu kavram 1997 yılında UNDP tarafından İnsani Gelişme Raporu’nda ele alınmıştır. Buna göre İnsani Yoksulluk: mutlak ve görel yoksulluk kavramlarını birlikte içeren daha geniş anlamda bir yoksulluk kavramı olarak karşımıza çıkar. Bu sayede yoksulluğun çok boyutlu bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak insani yoksulluk kavramında, insani gelişim ve insanca bir hayat sürmek için parasal olanakların yanında temel gereksinimlerin karşılanabilmesi için sosyal, siyasi, kültürel ve iktisadi ihtiyaçlarında giderilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (İncedal, 2013: 22).

2.3. Yoksullukla Mücadele

Yoksulluk toplumda var olduğu sürece onunla mücadele de aynı şekilde zamana ve şartlara bağlı olarak çeşitli dönüşümler ve farklılıklar geçirmiştir. Eskiden yoksullukla daha çok bireysel anlamda yani mikro ölçekte mücadele edilirken, yeni yoksullukla makro ölçekte, kamusal ve toplumsal anlamda mücadele edilmektedir. Geçmişte batıda ve Osmanlı Devleti'nde yoksulluk daha çok din eksenli bir uğraş alanı olmuştur ve yoksullukla bireysel yardımlar ve vakıflar aracılığıyla mücadele edilmeye çalışılmıştır (Yusufoğlu, 2021: 25-26).

Aslında yoksulluk olgusunun ortaya çıkardığı en büyük sorun, bunun bir kısır döngü şeklinde sürekli olarak devam ediyor olmasıdır. Yani yoksulluğa neden olan bir faktör, diğer bir faktörün sonucu olabilmektedir. Örneğin; yoksul kişiler yeterli eğitim alamamakta bunun sonucunda eğitimsizlikte toplumda yoksulluğu ortaya çıkarmaktadır. Böylelikle eğitimsiz kişiler hayat standartlarını yükseltmezler ve görüldüğü gibi bu bir kısır döngü şeklinde devam etmektedir (Banazılı ve Ozan, 2019: 398).

Yoksullukla mücadele etmenin çeşitli yolları vardır. Strier'e göre ise; Yoksullukla mücadelede dört strateji yöntemi vardır. Bunlardan ilki yoksulluğun artmasında küreselleşmenin rolü olduğunu kabul eden küresel stratejiler, ulusal stratejiler diyebileceğimiz devletin rolüne önem veren yaklaşım ile yerel yönetim düzeyinde bölgesel olarak yoksulluğu önlemeyi amaçlayan strateji ve son olarak topluluk stratejileridir. Bu kapsamda çalışmada yoksullukla mücadelede yerel yönetimlerin özellikle belediyelerin rolü üzerinde durulmaktadır (Yusufoğlu, 2021: 25-26).

3. TÜRKİYE'DE YOKSULLUKLA MÜCADELE POLİTİKALARI

Yoksulluk olgusu tüm dünya devletlerinin olduğu gibi Türkiye'nin de önemli sorunlarından birisidir. Türkiye'de yoksulluk konusu son yıllarda sosyal bilimler literatüründe öne çıkmış gözükmektedir ve bunun nedeni ise; 1980 sonrası uygulanan neo-liberal politikaların bölüşüm ilişkilerini daha önce görülmemiş düzeyde etkilemesi ve toplum içindeki sınıfsal farklılıklar arasındaki mesafenin gittikçe açılmış olmasından kaynaklıdır. Aslında yoksulluk konusu Türkiye için yalnızca son yıllara özgü bir konu değildir. Cumhuriyetin erken dönemlerinde savaşın neden olduğu kalkınma süreci, yıkımlar ve az gelişmişlik, sonrasında yaşanan II. Dünya Savaşı'nın tüm dünya ekonomilerine verdiği zararın Türkiye üzerindeki etkileri ve 1980'li yıllara kadar yaşanan küresel ölçekli ekonomik krizler, geçmişte Türkiye'de yoksulluğa yol açan nedenler arasında gösterilebilir (Kızıler, 2017: 85-86). Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Türkiye hızlı bir büyüme sürecine girmiş ve devlet desteği ile özel sermaye sınıfının oluşturulması hedeflenmiştir. Ancak 1929 yılında tüm dünya ekonomilerini etkileyen büyük buhran, Türkiye'yi de ekonomik olarak zayıflatmıştır ve böylece hedeflenen politikaların uygulanmasını engellemiştir. 1930'lu yılların sonlarında başlayan II. Dünya Savaşı ve devam eden dünya ekonomik krizinin etkisi, tarıma ağır darbeler vurmuştur. Bu dönemde köylülüğün ve geleneksel tarım yapısının değişime uğramaması, Türkiye'de ki değişimin önündeki en büyük engel olarak görülmüştür (Taşar ve Yaşar, 2019: 124-125).

1950'li yıllarda kent yoksulluğu ve yoksulluğun farklı görünüşleri belirginleşmeye başlamıştır. Yine bu dönemde sanayileşme çabaları yükseliş gösterirken, aynı zamanda tarımda makineleşmeye geçilmesiyle de tarım sektöründe büyük değişimler yaşanmıştır. Özellikle İstanbul ve Ankara gibi sanayileşmiş kentlere yoğun göç hareketleri olmuştur. Kırdan-kente doğru yaşanan bu göçler sonucunda çarpık kentleşme, yoksulluk, gecekondulaşma, altyapı vb. gibi yeni sorunlar doğmuştur (Ceren ve Erdem, 2018: 10).

Türkiye 1980 yılında ise 24 Ocak kararlarıyla mevcut durumdaki ekonomi anlayışından (dışa kapalı-ithal ikameci) vazgeçerek, daha çok ihracata ve serbest piyasa ekonomisine bağlı bir modele geçerek ekonomide büyümeyi amaçlamıştır. Böylece Türkiye'de sanayileşme ile birlikte tüm dünya da olduğu gibi, ekonomik ve sosyal yapısında değişimler meydana gelmiştir. Başlangıçta yaşanan olumlu gelişmelerle ve milli gelirin artmasıyla birlikte refah seviyesi de artmıştır. Ancak 1980'li yılların ortasına gelindiğinde yaşanan ekonomik krizler ile faiz oranları, enflasyon ve borçlanmalarla bu olumlu tablo tersine bir istikamete geçmeye başlamış, iyi gidişat sekteye uğramıştır. 1990'lı yıllara gelindiğinde ise yaşanan ekonomik krizler ile yoksulluk daha da tırmanarak ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu dönemde yaşanan ekonomik krizlerin, küreselleşmenin ve neo-liberal politikaların doğrultusunda ekonomide

küçülme ve işsizliğin artması ile birlikte gelir dağılımında dengesizlikler meydana gelmiş ve bu durum yaşanan yoksulluğu daha da belirginleştirmiştir. Ülke artık gelirin eşit dağıldığı durumdan çıkıp, gelir dağılımında ki dengenin bozularak toplumdaki zengin ve fakirler arasındaki farkın arttığı bir ülke haline gelmiştir (Kalağan ve Türkmen, 2022: 285-286).

Türkiye’de geleneksel dayanışma ilişkilerinin, birey veya bireylerin yoksulluk riskini ve benzeri yaşam risklerini önlemede etkili olacağı ve koruyacağı düşünce yapısı uzunca zaman egemen olmuştur. Bu nedenle de uzun yıllar boyunca yoksullukla mücadele konusu pek gündeme gelmemiştir. Bu dönemde devletin yoksullukla kurumsal anlamda mücadelesi bakım ve geçici yardımlar vasıtasıyla sürdürülürken, yoksullukla mücadele belirli zamanlarda yardım yapma biçiminde Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) ve Kızılay gibi kurumların yan görevleri şeklinde ele alınmıştır. Yoksullukla mücadele, ancak 1980’li yılların ikinci yarısından sonra kurumsal olarak ele alınmış ve politikalar geliştirilmiştir. Özellikle 1990’lı yıllarda gerçekleşen ekonomik krizlerin etkileri sonucunda, hem kamu yönetimi, hem akademik anlamda, hem de sivil toplum kuruluşlarının yoksulluk konusuna karşı ilgileri artış göstermiştir. Yoksulluk sorununa karşı bu ilginin artması, elbette yoksulluk sorununun yeni ekonomi politikalarının bir sonucu olarak artış göstermesi olduğu kadar, küreselleşmenin kitle iletişim araçlarının gelişmesine katkı sağlamasının da, sorunu daha görünür bir hale getirdiği gerçektir (Gündoğan, 2008: 52).

Türkiye sosyal devlet ilkesine bağlı olarak kurum ve kuruluşlara sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler konusunda önemli sorumluluklar yüklemiştir. Sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler denildiğinde akla ilk önce Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ona bağlı olan Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (SYGM) gelmektedir. Son yıllarda yapılan düzenlemelerle gerçekleştirilen hizmetler tek bir çatı altında toplanmıştır ve bir standarta bağlanmıştır. SYGM yoksullukla mücadele etmekte olan en önemli kurumdur. Günümüzde en kapsamlı ve ülke içerisinde yoksul ve muhtaçlara yönelik faaliyetlerinin birçoğunu bu kurum yönetmektedir. Eğitim alanında da Milli Eğitim Bakanlığı’na sosyal yardım ile ilgili önemli görev sorumluluklar verilmiştir. Bu kapsamda “Milli Eğitim Bakanlığı 2684 sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun” gereği olarak ihtiyaç sahibi öğrencilere sosyal yardım yapma görevi yüklenmiştir. Diğer bazı yoksullukla mücadele kurumları ise şunlardır; Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kredi ve Yurtlar Kurumu, Sağlık Bakanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve benzeri kamu kuruluşlarıdır (Yıldırım, 2019: 25; İncedal, 2013: 74-75).

3.1. Türkiye’de Yoksulluk Göstergeleri

Türkiye’de yoksulluğa neden olan birçok faktör sayılabilir. Fakat bunlar arasında gelir dağılım eşitsizliği, işsizlik, kayıt dışı istihdam, işgücü piyasasından kaynaklı sorunlar, sosyal güvenlik sisteminden kaynaklı sorunlar, eğitim düzeyi ve ekonomik krizler en önemli nedenler arasındadır. Özellikle ekonomik krizler yaşandıktan sonra artan işsizlik, Türkiye’de yoksulluğun sosyal bir soruna dönüşmesinde oldukça etkilidir (Kayalidere ve Şahin, 2014: 68). Son yıllarda yaşanan Covid-19 salgını, yanlış ekonomi politikaları ve depremin etkisi ise Türkiye’de yoksulluğa neden olan önemli faktörler arasında gösterilebilir.

Tablo 1. Türkiye’de Eşdeğer Hanehalkı Kullanılabilir Fert Medyan Gelirinin %50’ine Göre Yoksulluk Göstergeleri

Yıllar	2018	2019	2020	2021	2022
Yoksulluk Sınırı(TL)	8892	10.793	12.394	14.034	17.747
Yoksul Sayısı(Bin)	11.091	11.641	12.267	11.936	12.000
Yoksulluk Oranı(%)	13.9	14.4	15.0	14.4	14.4
Yoksulluk Açığı	23.7	24.1	25.9	25.0	21.1

Kaynak: www.tuik.gov.tr, (01.09.2023).

TÜİK verileri incelendiğinde Türkiye’de yoksulluk sınırının TL bazında yıllara göre kademeli olarak arttığı gözükmektedir. Yoksul sayısında ise yıllara göre büyük değişim yaşanmadığı gözükmektedir. Yoksulluk oranı ise bazı yıllarda artmış özellikle 2020 yılında covid-19 pandemisinin yaşandığı yılda artış göstermiş ve sonraki yıllarda aynı seviyede kalmıştır. Yoksulluk açığı incelendiğinde, 2020 yılına kadar kademeli artış göstermiş ve bu yılda diğer yıllara oranla büyük bir artış yaşanmıştır. Sonraki yıllarda ise bir azalış trendi gözükmektedir.

Resmi rakamlar Tablo 1’deki gibidir. TÜİK verileri bir önceki yılı gelir referans yılı olarak ele aldığı için çalışmanın güncelliği açısından yeterli olamamaktadır. Bu nedenle farklı kaynaklardan diğer yoksullukla ilgili yapılan çalışmaları incelemek faydalı olacaktır. Bu kapsamda Türk-İş’in yaptığı çalışma referans alınarak Tablo 2 ‘de diğer yıl ve aylara göre yoksullukla ilgili bazı istatistiklere yer verilmiştir.

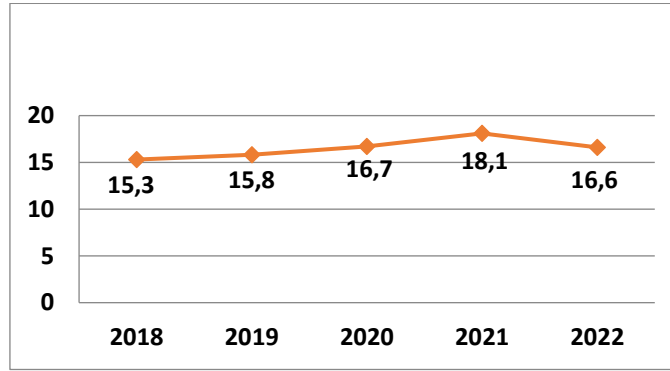
Tablo 2. 2022-2023 Açlık ve Yoksulluk Sınırı İstatistikleri

2023	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
Açlık Sınırı(TL)	10.135	10.360	10.373	11.658	12.198
Yoksulluk Sınırı(TL)	33.015	33.750	33.788	37.974	39.733
2022	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
Açlık Sınırı(TL)	5.323	6.017	6.391	6.839	6.990
Yoksulluk Sınırı(TL)	17.340	19.602	20.018	22.280	22.442

Kaynak: www.turkis.org.tr, (02.09.2023).

Ağustos 2023 itibariyle dört kişilik bir ailenin, sağlıklı, yeterli ve dengeli beslenebilmesi için gerekli olan miktar (açlık sınırı) 12.198,04 TL’dir. Gıda ile birlikte diğer tüm temel harcamalar için gerekli olan miktar (yoksulluk sınırı) ise 39.733 TL’dir. Bekar bir kişinin yaşama maliyeti ise 15.813’dir (Türkiş, 2023). Rakamları bir önceki yıllarla karşılaştığımızda, hem ay bazında hem de yıl bazında ciddi artışların yaşandığı ortadadır. Türkiye’de net asgari ücret 11.402 TL’dir. Enflasyon oranı ise Ağustos 2023 itibariyle merkez bankasının verilerine göre %58.94’dür. Yine ortalama memur maaşı ise 22.000 TL civarlarındadır. Bu rakamlar ve Tablo 1 ve 2’de ki istatistikler karşılaştırıldığında ve Türkiye’de toplumun büyük bir kesiminin memur ve işçi olarak çalıştığı düşünüldüğünde birçok kişinin yoksulluk sınırının altında hatta asgari ücretle çalışan kişilerin ise açlık sınırının altında yaşadığı gözükmektedir. Burada farklı bir noktayı da unutmamak gerekiyor ki yoksulluk sınırı temel ihtiyaçlar çerçevesinde şekillenmektedir. Ancak insan sosyal bir yaşam sürmektedir ve ihtiyaçları da buna göre değişmektedir. Temel ihtiyaçların dışında da ev kirası, araba, elektrik borcu, tatil vs. gibi birçok ihtiyaca da sahiptir. Değişen bu ihtiyaçlar ve son dönemde artan kira fiyatları da düşüldüğünde Türkiye’de yoksul sayısının istatistiklerden daha farklı olduğu yorumu yapılabilir. Bu nedenle de maddi yoksulluk oranlarına bakmak faydalı olacaktır.

Grafik 1. Yıllara Göre Maddi Yoksulluk Oranları

Kaynak: www.tuik.gov.tr, (01.09.2023).

Maddi ve sosyal yoksunluk¹; kişi yada kişilerin otomobil sahibi olması, kira ödemesi, konut kredisi ödemesi, ekonomik olarak beklenmedik harcamaları yapabilmesi, 1 haftalık tatil masraflarını ve evin ısınma ihtiyacını karşılayabilmesi gibi durumları içerdiği için yoksulluk oranları tespit etmede önemli bir göstergedir. Bu kapsamda Türkiye’de maddi yoksulluk oranları 2018’den, 2021 yılına kadar artış göstermiştir. 2020 yılında pandemiden kaynaklı önemli bir şırırma yaşanmıştır. 2022 yılında ise bir önceki yıla göre düşüş yaşanmasının nedeni bu hesabın içerisine çamaşır makinesi, televizyon ve telefon sahipliği gibi ihtiyaçların dahil edilmemesi gösterilebilir.

4. YOKSULLUKLA MÜCADELEDE YEREL YÖNETİMLERİN ÖNEMİ

Dünya üzerinde en eski sosyal politika sorunlarından birisi olan yoksulluk ahlaki, psikolojik ve fiziksel boyutlarda olmak üzere beşeri yaşam şartlarının pek çok yönünü etkilemektedir. Bu nedenle de günümüze kadar yoksulluğu kavramlaştırmak adına birçok yaklaşım ve kıstas geliştirilmiştir. Buna benzer bir durumu, yoksullukla mücadele noktasında ülkelerin uyguladıkları politika tercihlerinde de görmekteyiz. Bu kapsamda, yoksullukla mücadele konusunda yerel yönetimlerin önemi çeşitli platformlarda daha çok gündeme gelmeye başlamıştır. Artık sadece merkezi yönetimler yoksullukla mücadele etmemektedir. Yerel yönetimler, daha hızlı müdahale edebilme, farklı ihtiyaçlara yönelik programlar geliştirme, yoksulluk sorunun kökenini daha yakından tespit edebilme ve yoksullukla mücadelede daha esnek bir yapıda olma gibi avantajlara sahip olduklarından dolayı öne çıkmaktadırlar. Bununla birlikte merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında gereken eşgüdüm ve uyumun sağlanması da oldukça önemlidir. Uyum ve eşgüdüm sağlanamadığında ise yoksullukta tekrar tekrar mücadele edilmeye çalışılacak ve bu durumda zaten kısıtlı olan kaynakların verimli kullanılamamasına ve toplumda yer alan bireylerin yoksulluk riskinden kurtulamamasına yol açacaktır. Bu nedenle yerel yönetimlerin, yoksullukla mücadele konusunda kendinden beklenen sorumluluğu yerine getirebilmesi için öncelikle merkezi yönetim ile birbirini tamamlaması ve uyumlu bir şekilde çalışması gerekmektedir. Ayrıca yerel yönetimlerin, yoksullukla mücadele noktasında bazı doğal engelleri de bulunmaktadır. Bunlar; diğer sorumluluklarından dolayı mücadeleye öncelik verememek, yoksulluğun nedenlerini belirleme konusunda yaşanan sıkıntılar veya belli yoksul grupları öncelikli olarak hedef alan veri ve bilgilerden yoksun olmak, kaynaklarının yetersiz ve orantısız olması, verilen yetkilerinin kısıtlı olması, yerel kalkınma planları hazırlama ve uygulama noktasında yeterli tecrübeye sahip olmamak gibi sorun ve engellerden dolayı yoksullukla mücadelede yerel ihtiyaçları karşılama noktasında kapasitelerini kısıtlamaktadır. Yine de yoksullukla mücadelenin topyekûn sağlanabilmesi adına yerel yönetimlerin başarıları oldukça önemlidir ve yerel yönetimlerin bu konuda sunabilecekleri pek çok önemli katkıları vardır.

¹ Geçen yıllarda yayımlanan maddi yoksunluk tanımı Eurostat tarafından revize edilerek tanımın içine sosyal yoksunluk kriterleri de dahil edilmiştir.

4.1. Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadele Etmenisin Nedenleri

Yerel yönetimler, devlet sınırları içerisinde yer alan ortak ve genel nitelikteki ihtiyaçları karşılamak üzere belli hukuki düzene tabi olan irili ufaklı topluluklardan (Kasaba, köy, kent vb.) oluşmaktadır. Yoksulluk ve yerel yönetim arasındaki ilişki, adem-i merkezîyetçi yönetim anlayışının arttığı günümüzde önemli bir mesele haline gelmiştir. Yerel yönetimler ülke düzeyinde yoksullukla yakından ilgilenmektedir. Bunun iki sebebi vardır. Bunlardan ilki: belediyelerin, ilçe, büyükşehir ve metropol olmayan, merkezden fark edilmesi zor ve küçük yerleşim yerlerini kapsaması. İkinci sebep ise: tarihsel açıdan kırsal alanlarda yoksulluk oranının daha fazla olmasıdır. Ayrıca kentlerde yaşayan yeni yoksullarla birlikte yerel yönetimler yoksulluk konusuyla daha fazla ilgilenmektedir ve özellikle kentsel yoksullukla mücadele noktasında da yerel yönetimler temel araç haline gelmiştir (Batal, 2016: 309; Yeşildal, 2020: 467).

Yoksulluk kavramının yerelleşmesi esasen son elli yılda kentlere doğru yaşanan yoğun göç hareketleri sonucunda meydana gelmiştir. Bu noktada özellikle yerel yönetimler, yoksullukla mücadele konusunda müthiş bir potansiyele sahiptir. Fakat yerel yönetimlerin başarılı olabilmesi için önceliklerini tespit etmesi, stratejilerini tanımlaması sonrasında harekete geçmesi ise bir zorunluluktur. Son yirmi yıla baktığımızda ise birçok ülkenin, yoksullukla mücadele konusunda yerel yönetimlere önemli ölçüde yetkiler verdiği görülmektedir. Ülke düzeyinde yerelleşmeye yönelişin bir sonucu olarak da, yerel yönetimler ekonomik kalkınma, sosyal hizmet ve kamu hizmetlerinin sağlaması noktasında gittikçe artan bir sorumluluğa sahiptir. Yeşildal, yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelede atabileceği dört adımı şu şekilde sıralamaktadır; “Yerel kesimdeki yoksulluğu anlamak, yoksullara fayda sağlayacak eylemlerde bulunmak, yoksullarla iletişim kurmak ve koordine etmek, refahın farklı yönleri arasında denge kurmak” (Yeşildal, 2020: 467-468). Önen ise çalışmasında yerel yönetimlerin yoksullukla mücadele etme nedenlerini dört başlık halinde açıklamıştır bunlar; “Yoksulların demokratik katılım bilincinin geliştirilmesi, bazı kamu hizmetlerinin daha kolay ve pratik sunulabilmesi, merkezi yönetimden kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi ve yoksullukla ilgili bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması” şeklinde sıralanabilir (Önen, 2010: 68).

Yerel yönetimleri yoksullukla mücadeleye iten veya sorunun çözümünde yerel yönetimleri öne çıkaran ilkeler; “Yönetişim, özerklik, hizmette yerellik ve yerinden yönetim ilkesidir”. Bu ilke doğrultusunda yerel yönetimler sorumluluk bilincinde duyarlı hissetmekte ve böylece yardıma muhtaç kişilere yönelik daha etkili ve kalıcı politikalar devreye girmektedir (Önen, 2010: 71).

4.2. Türkiye’de Yerel Yönetimler Tarafından Yapılan Sosyal Yardımlar ve Yoksullukla Mücadele Politikaları

Yoksulluk konusu Türkiye’nin gündeminde olan ve sürekli olması gereken bir konudur. Yoksulluk sadece ekonomik anlamda sonuçlar doğurmamakta, bununla beraber önemli sosyal ve siyasal sonuçlarda doğurmaktadır. Bu nedenle yoksulluğun azaltılması ekonomik ve toplumsal açıdan önemli dışsallıkları da beraberinde getirecektir (Hazman, 2010: 140).

Türkiye’de yoksulluğun azaltılmasında bu görevi tamamen veya daha çok merkezi hükümetin görev alanına bırakmak bir takım yanlışları da beraberinde getirmektedir. Merkezi hükümetin tek başına bu sorunu çözmesi, yerel halkın ihtiyaçlarına göre çözümler üretmesi her zaman mümkün olmamaktadır. Geçekleştirilen yatırımların (sosyo-ekonomik), yoksullukların buldukları fiziksel çevreyi geliştirmesi sosyal ve ekonomik anlamda yerel halkın ihtiyaçlarını görmezden gelmeden yapılması gerekir (Kesgin, 2008: 94).

Yerel yönetimler, yoksulluğun azaltılması ve temel nitelikteki hizmetlerin sunumunda fonksiyonel bir görev edinmeye başlamıştır. Özellikle kentsel kalkınmanın sağlanabilmesi için, etkili ve yeterli bir planlama ve hizmet sunumu gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin yerine getirmesi gereken iki temel misyonu vardır. Bunlardan ilki, yoksul kişilerin ihtiyaçlarını belirlemesi, ulusal kaynakları bu ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılabilmesi için politik süreçte aktif olması ve merkezi idareyi bilgilendirmesidir. İkinci önemli misyonu ise, etkin bir planlama ile öncelikli ihtiyaçları tespit etmek ve koordinasyonu için teknik destek sağlamaktır. Bu kapsamda özellikle son yıllarda merkezi yönetimler sosyal refahı artırmaya ve yoksulluğu azaltmaya yönelik stratejiler üzerinde

durmakta ve küreselleşmenin bir sonucu olarak artan fırsat eşitsizliğinin de etkisiyle, yerel düzeyde yoksulluk sorununa çare aramaya çalışmaktadır (Hazman, 2010: 143-144).

Türkiye’de yoksullukla mücadele kapsamında yerel yönetimlerin uzun ve kısa dönemli olmak üzere katkılarını iki başlık altında değerlendirilebilir.

Uzun dönem;

- Eğitim Öğretim Faaliyetleri
- Mikro Kredi Temini
- Düşük Kredili ve Uzun Vadeli Konut İmkani
- Meslek Edindirme Kursları
- Kermes veya alışveriş merkezinden satış standı temin etme

Kısa dönem;

- Nakdi ve Ayni Yardımlar
- Sağlık Yardımları
- Sığınma Evleri ve benzeri katkıları içermektedir

Şeklinde sıralanabilir (Kasalak, 2013: 97).

Bu kapsamda, yoksulluğu azaltmada yerel yönetimlere özellikle de belediyelere ve il özel idarelerine mevcut hukuki mevzuatlarında yeni sorumluluklar verilmiştir. Bunlar; 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 442 Sayılı Köy Kanunudur. Çalışmanın sınırlılığı açısından daha çok belediyeler üzerinde durulmuştur.

4.3. Yoksullukla Mücadelede Belediyeler

Halka en yakın yönetim birimi olan belediyeler, sosyal alanda yerel politika ve hizmet uygulamalarında büyük sorumluluk sahibidirler ve yoksullukla mücadele konusunda oldukça önemli bir konuma gelmişlerdir. Ayrıca merkezi idareyle birlikte sosyal yönlü politikaların uygulamasında temel destekçilerden olan belediyeler, özellikle sosyal refah hizmetleri ve yerel halkın taleplerini karşılamada son derece etkili olmaya başlamışlardır (Kalaycı ve Aytıs, 2019: 3165). Merkezi hükümetin sosyal yardım alanında yetersiz kalması yerel yönetimleri bu konuda daha aktif yapmaktadır. Bunun yanı sıra son yıllarda yapılan yasal değişiklikler ve düzenlemeler, sosyal yardım uygulamalarını, yerel yönetimlerin özellikle belediyelerin görevlerinden birisi haline getirmiştir (Zengin ve Öztaş, 2009: 27).

Günümüzde hükümetlerin karşılaştığı en önemli sorunlardan birisi olan yoksulluk ve onunla mücadele noktasında merkezi hükümetler, yerel yönetimlere görev ve sorumluluklar yükleyerek kaynak aktarımı sağlamaktadır. Bu kapsamda belediyeler yoksulluklara yönelik olarak gerçekleştirdikleri bazı sosyal hizmet ve yardımlar ile yoksullukla mücadele etmeye çalışmaktadır. Yapılan hizmetler ve yardımlar aracılığıyla belediyeler, yoksulların yaşamlarını belirli düzeyde sürdürmelerine destek olmaktadır. Bu kapsamda belediyeler, kaynakları ve bütçeleri doğrultusunda, ayni ve nakdi yardımlar, aşevi, ücretsiz yemek dağıtımı, çeşitli eğitim yardımları, barınma tesisleri, sağlık ve gıda yardımları yapmaktadır. Ayrıca düzenli olarak yapılan kültürel faaliyetlerle, ücretsiz spor etkinlikleri ve düzenlenen geziler ile de yerel halkın sosyo-kültürel gelişimine katkı sağlamaktadırlar (Bahar, 2021: 72-73).

5393 Sayılı Belediye kanunu yoksullukla mücadelede önemli yasal mevzuat oluşturmaktadır. Bu kapsamda Belediye Kanunu madde 14/a’ ya göre büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 100.000 üzerinde olan belediyeler kadınlar ve çocuklar için konukevi açabilir. Madde 38/n bendi de belediye başkanın görevleri arasında; bütçeden ayrılan ödeneği yoksul ve muhtaç durumdakiler için kullanmak, engellilere yönelik faaliyetler yürütmek ve engelli merkezleri oluşturmak düzenlenmiştir. Madde 60/i bendi de ise belediyenin giderleri arasında; dar gelirli, muhtaç, kimsesiz ve engellilere yapılacak olan sosyal hizmet ve yardımlar düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere 5393 sayılı kanun, belediyelere yoksullukla mücadele konusunda ayrıntılı bir şekilde önemli sorumluluklar ve yasal zorunluluklar vermektedir.

Günümüzde toplumsal ihtiyaçların her geçen gün artmasıyla beraber belediyelerden de sosyal hizmet anlamında beklentiler artmaktadır. Belediyelerin halkın içinden ve halka daha yakın olmaları, yoksullukla mücadele konusunda onlara büyük sorumluluk yüklemektedir. Ancak belediyeler önemli sosyal yardımlarda bulunsalar bile günümüz toplumunda belediye nüfuslarının kalabalıklaşması ve artan ihtiyaçlardan dolayı sosyal belediyeçilik kavramı doğmuştur. Sosyal belediyeçilik anlayışında belediyelerin diğer kurumlar ile işbirliği içerisinde yapabileceği bazı hizmetler ise şu şekilde özetlenebilir; öksüzlere kreş ve yurt, yaşlılar için huzurevi, sağlık ocakları, hasta yakınlarına yönelik misafirhaneler, kültür, sanat, spor tesisleri kurmak, tiyatro, sinema, kütüphane sayısını artırmak, meslek edindirme kursları açmak, tanzim satış mağazaları ve ekmek fabrikaları kurmak, muhtaç kadınlara, sokak çocuklarına barınma imkanı sağlamak, gıda ve kömür yardımları yapmak gibi çok geniş bir alanda yardımlar yapılabilmektedir. Sosyal belediyeçilik belediyelerinin faaliyet alanlarının kapsamını genişletmiş ve sunulan hizmetlerin farklılaşmasına yol açmıştır. Böylelikle belediyeler yerel halkın sorunlarıyla, yoksul ve yardıma muhtaç kişilerle daha fazla ilgilenmeye başlamıştır (Kasalak, 2013: 105-106).

5. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

5.1. Araştırmanın Amacı

Yoksulluk konusu hem Türkiye'nin hem de tüm dünyanın ortak bir sorunudur ve güncelliğini her daim korumaktadır. Yaşanan gelişmeler depremler, felaketler, ekonomik krizler, salgın hastalıklar gibi olaylar sonucunda yoksulluk sorunu da artmaktadır. Yoksullukla mücadele etmek onu tamamen ortadan kaldırmak anlamında değildir ve bu gerçekçi bir beklentide olmamaktadır. Yoksullukla mücadele onu toplumda daha yaşanabilir bir boyuta indirgeme görece azaltma anlamında olabilmektedir. Bu kapsamda çalışmada yoksulluğu azaltmada yerel yönetim birimlerinden olan belediyelerin neler yaptığını ve yapabileceklerini ortaya koymak çalışmanın temel amaçlarından birisidir. Araştırmanın asıl temel amacı Antalya Kepez Belediyesinin yoksullukla mücadele kapsamında gerçekleştirdiği faaliyetlerini ortaya koymaktır. Bu nedenle örnek yerel yönetim birimi olarak sosyal yardımlara muhtaç kişilerin daha fazla olduğu Antalya Kepez Belediyesi seçilmiştir ve belediyenin ilçede bulunan vatandaşlarına yaptığı sosyal yardımlar ve hizmetler ve yoksullara yönelik gerçekleştirilen plan, proje ve faaliyetlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Belediye personeli olan katılımcılara ilgili konu hakkında daha önceden belirlenmiş ve sonradan verilen cevaplar doğrultusunda yeni sorular sorularak yoksullukla mücadele kapsamında mevcut durum analizi ve yapılan sosyal yardımların niteliği hakkında bilgi edinmek araştırmanın temel amaçlarından biridir. Buna ek olarak katılımcılara demografik bir takım sorular yöneltilerek personelin niteliği ve yoksullukla mücadele sorunu algısı saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye'de yoksullukla mücadelede yer alan yerel yönetim birimlerinin önemini tespit etmek çalışmanın alt amaçlarından birisidir. Literatür incelediğinde Türkiye'de yoksullukla mücadele konusunda ve yerel yönetimler özelinde yapılan birçok çalışmanın olduğu gözükmektedir. Bu durumda konunun öneminin akademide üzerinde durulan bir mesele olduğu göstermektedir. Ancak yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde genel olarak bir yerel yönetim biriminin seçildiği daha sonra ise kurumun stratejik planları, performans hedefleri, yıllık faaliyet raporları gibi paylaşılan verilerden yola çıkılarak çalışmanın oluşturulduğu gözükmektedir. Diğer bazı çalışmalarda ise seçilen belediye sınırları içerisinde yaşayan, doğrudan yardımlardan veya sosyal hizmetlerden yararlanan halk üzerinde anket çalışması yapıldığı gözlemlenmektedir. Özetle literatürde yer alan birçok çalışma yalnızca durum değerlendirmesini içermektedir. Bu çalışmadaki amaç ise doğrudan bu yardımları sunan ilgili belediye personelinin konu hakkında ki bilgi ve bilinç düzeyini saptamak ve algısını ölçmektir. Yapılan incelemelerde benzer bir tane çalışma örneği olduğu gözükmektedir.

5.2. Araştırmanın Yöntem ve Örneklemi

Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır ve araştırma problemine uygun çalışma grubu belirli kriterler belirlenerek seçilmiştir. Bu kapsamda çalışmada yer alacak katılımcılar örnekleme olarak seçilen Antalya Kepez Belediyesinin yoksullukla mücadele kapsamında yer alan ve sosyal yardım konularında görevli olan ilgili personelinden oluşmaktadır.

Çalışmada amaçlı örnekleme metodu kullanılmıştır. Bu yöntemle göre araştırma grubu bazı seçim kriterleri göz önünde bulundurularak seçilir (Bahar, 2021: 112). Bu kapsamda çalışmada Kepez Belediyesinin yoksullukla mücadele kapsamında sosyal yardımlar sağlayan personeli örneklem olarak belirlemiştir. Buna göre Kepez Belediyesinde sosyal yardımlardan sorumlu iki birim olduğu görülmektedir. Bunlar Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğüne bağlı Sosyal İşler birimi ile Sosyal yardım merkezidir. Burada görevli olan 10 personel çalışma için örneklem olarak seçilmiştir. Ancak yapılan mülakatlarda üç personele çeşitli nedenler ile ulaşılamamıştır ve bu kapsamda 7 kişiyle çalışma gerçekleştirilmiştir.

5.3. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Çalışmaya yoksullukla mücadele kapsamında yerel yönetimlerin yaptığı sosyal yardımlar dahil edilmiştir. Bu nedenle de Kepez Belediyesinin sadece sosyal yardımlarından sorumlu birimleriyle görüşme sağlanmıştır. Araştırma verileri Mart ve Nisan ayında belediyenin ana binasında ve ana binasının dışında bulunan sosyal yardım merkezinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara yarı yapılandırılmış mülakat tekniği uygulanmıştır. Bu kapsamda daha önceden hazırlanan sorular sorulmuştur ve görüşme formda yer alan sorulara verilen cevaplar yalnızca çalışmaya dahil edilmiştir.

5.4. Araştırma Bulguları

Daha öncede belirtildiği gibi yapılan görüşmelerde katılımcılara Kepez Belediyesinin sosyal yardım alanında sorumlu olan birimlerin hangileri olduğu sorulmuştur. Buna göre Kepez Belediyesi bünyesinde sosyal yardımlar iki şekilde yürütülmektedir. Bunlardan ilki Kepez Belediyesi’nin merkez binasında yer alan basın ve halklar ilişkiler müdürlüğüne bağlı sosyal işler birimi ile merkez binasının dışında bulunan daha önce “Kullanılmış Eşyaların Dönüşümünü Aktifleştirme Projesi (KEDAP)” merkezi diye geçen ve yeni adı sosyal yardım merkezi olan birimidir.

5.4.1. Antalya Kepez Belediyesi Sınırları İçerisinde Yaşayan Yoksunların Genel Profilleri ve Yaşadıkları Bölgeler

Katılımcılara yoksul kişilerin profilleri ve yaşadıkları bölgelerin tespiti amacıyla “İlçenizde yer alan yoksul kişilerin profilleri ve yaşadıkları bölge hakkında bilgi verir misiniz?” sorusu sorulmuştur ve katılımcılar aşağıda yer alan cevapları vermişlerdir.

Katılımcı 1: “Daha çok gıda talebinde bulunan ve bunu döneme göre yakacak ve eğitim yardımları talep eden kişilerden oluşur Güneş, Hüsnü karakaş, Habibler, Baraj, Teomanpaşa, Mehmet Akif Ersoy, Fatih, Gazi mahallesi ve Varsak bölgelerinde daha yoğun olduğunu ifade edebiliriz”.

Katılımcı 2: “Profilleri genel olarak şöyle; Antalya, göç alan bir bölge ve Antalya’ya gelen vatandaşların ilk durakları Kepez’dir. Çünkü Kepez, daha ekonomik ve uygun kiralara bulunduğu bölge, dolayısıyla Türkiye’nin her farklı bölgesinden gelen misafirlerimiz vardır. Kepez’in özellikle Güneş ve Habibler Mahallesi gibi geçkondu sayısının daha çok ve kiralara daha uygun olduğu yerlerde daha yoğundur”.

Katılımcı 3: “Kadın-çocuklar daha fazla yardım talep etmektedir. Güneş ve Habibler Mahalleleri daha çok bu taleplerin geldiği bölgelerdir”.

Katılımcı 4: “Bizim ilçemizde bazı mahaller var bunlar yoksul ailelerin kaldıkları mahallerdir. Bir örnek verecek olursak bunlar teomanpaşa ve baraj mahallesinin yoksul kişilerin yoğunlukta olduğu bölgelerdir. Yoksul kişilerin profilleri hakkında en çok doğudan gelen vatandaşlarımızın yaşadığı mahalledir bunlar. Bu bölgede yaşayan kişilerin eşleri genel olarak günlük işlerde çalışmakta düzenli bir işleri yoktur. İnşaatlarda yada halde hammallık işleri yapan veya çöp, kağıt toplayan kişilerdir bunlar. Genelde bu kişiler belli bölgelerde örneğin zeytinköy gibi yerlerde yoğunlaşır. Bu kişiler genel olarak akraba ve tanıdık vasıtasıyla o bölgelerde toplanmaktadır daha çok o mahallerde yaşayan kişilere yardım yapılmakta. Bizler ise insan yada bölge ayarımı yapmadan tüm vatandaşlarımıza belediyemizin kaynaklarının izin verdiği ölçüde yardımlarımızı yapmaktayız”.

Katılımcı 5: “Kepezde yaklaşık 60 mahallede vardır ve mahallerin birçoğunda bu kişiler yayılmış vaziyettedir. Kepez belediyesini en son sayıma göre nüfusu 754.000 civarlarında ve kepez her geçen gün göç almaya devam etmektedir. Bunun en önemli nedeni bu bölgenin hem şehir merkezine yakınlığı hem de imkânlarından dolayı daha çok tercih edilmesindedir. Ancak yine de yoksul kişilerin daha yoğun olarak yaşadığı iki üç mahalle vardır. Bunlar hüsnükarakaş, baraj ve varsak bölgesini yani Ayanoğlu mahallesini de diyebiliriz özellikle depremzedelerinde b bölgeleri yoğun olarak tercih etmelerinden dolayı diyebiliriz. Daha çok yardımlara

kadınlara başvurmaktadır ve bunların neredeyse %90'ı doğudan buraya gelip yerleşmiş kişilerden oluşmaktadır. Antalya eskiden daha çok çevre illerinden alırdı göçleri fakat artık ani yaklaşık 5-6 senedir görüyoruz ki daha çok doğu illerinden geliyor göçler. Ancak bu bölgelerden gelen insanlar zamanla burada umduğunu bulamıyor ve yoksulluk içerisinde yaşıyor”.

Katılımcı 6: “Çok ağır problemlili insanlar var engelli seviyesi olsun, şiddet mağduru olsun geniş bir yelpazeye sahip. Örneğin biz engelli koordinasyon birimi olarak ücretsiz ekme dağıtımını yapıyoruz ve bizim dağıtım yaptığımız kişilerin yaklaşık %60'ı şiddet mağduru eşleri cezaevinde olan kadınlar oluşturmakta. Genel profil olarak kadın muhtaç durumda olanlara yardım yapıyoruz. Bizim kendi birimizin yaptığı yardımlar kepez’de daha çok dağıtık bir vaziyette o nedenle tek bir bölge söylemek doğru olmayacaktır”.

Tüm katılımcıların ortak cevaplarına bakıldığında genellikle Antalya’nın yoğun göç alan bir bölge olduğunu ve bu göçlerin büyük çoğunluğunun Kepez bölgesinde yaşandığını ettiği ifade etmişlerdir. Özellikle son 4-5 yıllık dönemde bu göç hareketlerinin büyük bir bölümün ise doğu bölgelerinden buraya yeni bir iş imkanı, yeni bir hayat sürmek için gelen kişilerin oluşturduğunu ve bununla zamanla şehirde alt kültür ve gecekondu mahallerinin oluşmasına neden olduğunu söylemektedirler. Bu bölgelerden gelen kişiler daha çok mevsimlik işlerde, yada günübirlik işlerde çalıştıkları için büyük bir bölümü yoksul durumdadır ve bu kişiler Kepez’in belli mahallelerinde özellikle Hüsnükarakaş, Habibler, Baraj mahallesi ve Varsak bölgesinde yoğunlaştığını ifade etmişlerdir.

5.4.2. Antalya Kepez Belediyesinin Yoksullukla Mücadelede Gerçekleştirdiği Sosyal Yardımlar ve Hizmetler

İlgili belediye personeline ilk olarak ilçede yer alan muhtaç durumdaki kişilere yapılan sosyal yardımların neler olduğu, en fazla hangi alanda yardım yapıldığı, yardımların niteliği ve ne sıklıkla gerçekleştirildiği iki temel soru sorularak tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda katılımcılara; “Yoksullukla mücadele kapsamında hangi tür ve en çok hangi alanda yardım yapılmaktadır?” sorusu ve “İlçenizde yer alan yoksul kişilere yönelik gıda, beslenme, giysi ve eğitim konularının da yapılan yardımlar nelerdir ve bu yardımlar ne kadar sıklıkla gerçekleştirilmektedir?” soruları sorulmuştur ve buna göre katılımcıların cevapları birleştirilerek aktarılmıştır.

Katılımcı 1: “En çok yardım yapılan alan gıda, eşya, yakacak, eğitim yardımı ve diğer yardımlar diye sınıflandırabiliriz. Bunun yanı sıra hasta yatağı ve tekerlekli sandalye yardımları da yapılmaktadır. Genel olarak yardımların bazıları mevsimsel olmakla beraber temel ihtiyaçlardan oluşan koli yardımları 1,3 ve 6 aylık periyotlar halinde sağlanmaktadır. Ayrıca cenaze işlemleri içinde vatandaşlarımıza yardımcı olmaktayız.”

Katılımcı 2: “Kepez Belediyesi olarak bizler ilçemizde ikamet eden, adresini burada beyan edebilen vatandaşlarımıza yardımları ulaştırıyoruz. Gıda yardımı iki plan dahilinde yapılmaktadır. Birincisi sadece o aylık yardıma ihtiyacı olanlara yardım yapılmakta. İkinci olarak ise düzenli yardım isteyen vatandaşlarda 12 ay boyunca yılın her ayında bir gıda paketi şeklinde yardımcı olmaya çalışıyoruz. Özellikle ramazan ayında sayılarının arttığını ifade edebiliriz. Kıyafet noktasında sırf bu işler için kurulmuş iki katlı bir sosyal yardım merkezi kurulmuştur ve zor günlerde vatandaşlara yardımcı olmak için burası bir mağaza konseptinde olup içerisinde a’dan z’ye her türlü kıyafet ve hijyen ürünleri yer almaktadır. Vatandaşlar buradan 6 ayda bir yararlanabilmektedir. Sene başında öğrencilere gerek okul kıyafetleri gerek kırtasiye malzemeleri konusunda okul açılmadan bir çalışma yapıyoruz ve vatandaşların başvurması dahilinde bütçenin el verdiği ölçüde yardım yapıyoruz. Yakacak konusunda da hem odun hem kömür için başvuruları ekim ayı içerisinde alıyoruz ve kış boyunca da sürdürmekteyiz. Engelli vatandaşlarında ufak tefek ihtiyaçları ve alamadıkları cihazlar temin edilmeye çalışılıyor. Ayrıca yine vatandaşlardan toplanan ikinci el eşyalar geri dönüşüm yapılarak yeni ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor. Bunun gibi geniş hizmetler yapıyoruz. Yoksulluk noktasında öncelik vatandaşların temel ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Yani yoksul bir kişiye hadi git diye para veremezsiniz, bu kişinin temel ihtiyacı beslenmedir, konaklama noktasında ise bizlerin bir şey yapması pek mümkün değildir; çünkü Antalya bu noktada son dönemlerde ciddi sıkıntıların yaşandığı bir şehirdir. Ancak vatandaşlardan bu yönde çok talep gelmektedir. Bunu ise ancak kaymakamlıkla ortak bir çalışma sürdürerek, kaymakamlığının verdiği kira desteğine yönlendirme ve danışmanlık hizmeti sunma şeklinde gerçekleştirebiliyoruz. Gıda ihtiyacı en çok talepte bulunan kalemdir ve belediye bu konuda ihtiyaç sahiplerine gerekli yardımları ulaştırmaktadır”.

Katılımcı 3: Katılımcı kepez belediyesini ana binasının dışında bulunan sosyal yardım merkezinde çalışmakta olduğu için bağlı olduğu birimde yapılan yardımlar hakkında bilgi vermiştir; “Sosyal yardım merkezinde 20 yıldan daha fazla bir sürede ve farklı konumlarda aktif olarak görev aldım. Şuan ki sosyal yardım merkezi ise 4-5 yıllık yeni bir binadır ve 4 kattan oluşmaktadır. 1.katta erkek çocuk, erkek-bebek, erkek-genç ve erkek-yetişkin için, 2. Katta kız-bebek, kız-çocuk, kız-genç ve kız-yetişkin için kıyafet, kişisel bakım

ürünleri, hijyen ürünleri ve ayrıca çocuk maması, çocuk bezi gibi ürünler yer almakta ve ihtiyaç sahibi tüm vatandaşlarımız bunlardan yararlanmaktadır. Bunun haricinde gıda, beyaz eşya yardımları yapıyoruz. Bunun yanı sıra belediye olarak satın aldığımız kıyafetler dışında, bağış olarak topladığımız ürünleri elden geçirdikten sonra onları da ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz. Yardımları kaymakamlık sonucu ihtiyaç sahibi olduğu anlaşılanlara örneğin gıda yardımını her ay düzenli bir şekilde sağlıyoruz. Yine kendi incelemelerimiz sonucu ihtiyaç sahibi olduğunu gördüğümüz kişilere bağış yapmaktayız.”

Katılımcı 4: “Antalya kepez belediyesi depremzedelerle birlikte 754.000 gibi bir nüfusa sahip oldukça kalabalık bir bölgedir. En çok yardım muhtaç kişilerin olduğu ve halk ağzıyla fakir diyebileceğimiz bir ilçedir ve yine diğer ilçelere kıyasla ve yardıma muhtaç yönetmeliğine göre en çok yardım yapılan ilçede kepez belediyesidir. Bizler Kepez’de oturan kişilere gıda, kıyafet, ikinci el eşya (koltuk, kanepeler, beyaz eşya gibi), odun, kömür, kırtasiye gibi yardımları ilçemizde yaşayan vatandaşlarımıza sağlıyoruz. Prosedür ise şu şekilde işlemekte; Aile sosyal politikalar bakanlığının yardıma muhtaç kişilerle ilgili bir yönetmeliği ve hesaplama modülü vardır. Bizler yardıma muhtaç kişinin yardıma muhtaç olduğunu nasıl anlıyoruz peki. İlk önce buradan bakıyoruz. Kişi bize gelip dilekçeli müracaatta bulunuyor. Kepez Belediyesi halkla ilişkiler biririmize, bizim oluşturduğumuz maktuğu formlar var. Belediyenin gıda yardımından faydalanmak istiyoruz veya çeşitli yardımlarından yararlanmak istiyoruz diye. Vatandaşımız halkla ilişkiler biririmize belediyemizin gıda yardımından, odun kömür yardımından, kırtasiye yardımından veya buna benzer ikinci el, eşya, market kartı yardımlarından faydalanmak istiyorum diye dilekçeyle müracaatta bulunur. Birinci işlemimiz müracaattır. İkinci işlem ise sosyal yardım merkezi ve sosyal işler biririmizce bu dilekçeler kaymakamlık nezdinde bir sorgulamaya tabi tutulur ve TC’lerinden. Müracaatta bulunan kişi kimdir? Değerlendirmesi yapılır. Yani evde kaç kişi yaşıyorlar?, Ev hane halkının geliri ne kadar?, Çalışan var mı?, varsa kaç kişi çalışıyor ve kaç para maaş alıyor?, üzerlerinde kayıtlı ev, araba, mal, mülk, arazi, arsa, tarla var mı?, o evde yaşayanlar bu yapılan hesaplama modülünde, bakanlığın belirlemiş olduğu yani yardıma muhtaç kişi yönetmeliğindeki hesaplama modülüne uygunsa yardım yapılmaktadır. Bir örnek; vereyim basit bir şekilde asgari ücretin üçte biridir aslında. Kişi başı düşen gelir yani bugünün şartlarında asgari ücret net sekiz bin beş yüzse bunu üçe böldüğünüz zaman iki bin sekiz yüz küsur lira gibi bir rakam düşer. Kişi başı düşen gelir evde iki bin sekiz yüzün altındaysa bu kişiye yardım yapılır demektir. Değilse, üzerinde ise inisiyatifte bağlıdır. Duruma göre yani yapacağımız yardımın çeşitlerine göre değişir. Nedir bu yardım çeşitlerimiz? Örnek veriyorum geliri bu iki bin sekiz yüzlerin altında ise hanehalkı geliri bu aileye her ay düzenli bir şekilde gıda yardımı yapılır. Evine, adresine hiç kişiyi rencide etmeden onun toplum içerisinde düzenini bozmadan telefon açar ekiplerimiz her ayın belirli bir günü. Tabii bu işlem önce bir komisyondan geçer bu dediğim husus. Durumu uygunsa, komisyon değerlendirir. Yönetmeliğe göre beş kişiden oluşan komisyon onay verir. Evet bu aileye yardım yapılır denir. Sonra bu sisteme işlenir. Belediyenin SAYGIS programına. Bu ürünlerin, yani gıdanın veya verilecek olan malzemenin aileye ne zaman dağıtılacağına planlaması yapılır ekiplerce. Her ayın kaçınıcı günü, nereye gidecekse o sisteme işlenip ekiplere bilgi verilir. Ekipler malzemeyi aileye götürdüğünde imzasını alır teslim ettiğine dair. Der ki gıdaysa gıda, kömürse kömür, kırtasiyeyse kırtasiye bu yardımlar yapılır. Şimdi bu yardımlar yapılırken buradaki izlediğimiz prosedür aileyi rencide etmeden o kişiye ürünü teslim etmektir. Ekiplerimiz telefon açar der ki evinize yaklaştık evde misiniz sorar evdeyim derse aşağı inebilir misiniz der yani araca kadar gelebilir misiniz? Kişi caddedeki aracımıza gelir evrak imzalatılır ve ürün teslim edilir. Yaptığımız yardımların büyük bir kısmı gıda yardımı. Çünkü temel ihtiyaçtır. Yani insanlar bir kıyafeti altı ay, bir sene giyebilir ama bir gıdayı bir sene yiyemez. Bu devamlılık gerektirir işte bu önemli. Yani ilçemizde yaşayan ve yardıma muhtaç kişilere belediye sosyal belediyecilik anlayışı içerisinde bu tarz insanlara yaptığımız en büyük yardım budur. Gıdayla birlikte zaman zaman belirli aralıklarla market kartı yardımı da yapıyoruz. Bu market kartları bize bağış yoluyla geldiği için belediyemize, yani fitre, zekat anlamında, zengin iş insanları kime vereceklerini bilmiyorlar. Diyor ki belediye sizde mutlaka vardır. Yardıma muhtaç, yardım yaptığınız kişiler ben size diyor hani nakit paradan daha ziyade market kartı vereyim. Beş yüz liralık kart. Siz bunu diyor ihtiyaç sahibine benim adıma verin. Burada aracıyız biz. Evet kişileri biz bildiğimiz için yani ihtiyaç sahibi olan kişileri bu kişilere de kart yardımı yapıyoruz her ay. Çünkü bizim verdiğimiz bir gıda kolisinin içindeki ürünler sabit olmasına rağmen markette bu kişi istediğini alabilme imkanına sahiptir. Mesela biz bulgur, pirinç, yağ, çay, şeker verirken; kadındır kadın pedi alabilir, çocuğu vardır mama alabilir, süt alabilir. Başka bir ihtiyacı vardır bizim verdiğimiz yardımın dışında bir ihtiyaç bunları temin edebilir. Dolayısıyla da bu en önemli hizmettir. Antalya sıcak bir memleket ama burada da belirli dönemlerde soğuklar yaşanıyor. Belirli dönemlerde yardımlarımızın planlaması vardır yani gıda 12 ay devam eder ama durumu çok kötüyse tabii. Durumu bir tık daha iyiyse gıda yardımımız 3 ayda bir veya 2 ayda bir olarak sağlanmaktadır. Hanehalkı kalabalık ve çalışan sayısı fazla ise ve geçinmeleri zor ise düzenli olarak sağlanmaktadır. Genel olarak özetlersek gıda yardımları 3 ayda, 6 ayda ve sürekli olarak sağlanan yardımlar olarak sınıflandırılabilir. Yine durumu ailenin çok kötüyse eğer market kartı desteğini de veriyoruz. Kış dönemlerinde yakacak anlamında biz 10’ncu ve 11’inci ayda müracaatları alıyoruz ve bu kapsamda yardım yapıyoruz. Bu sene için dağıttığımız miktar 250 Kg kömür ve 10 torba odun harmanlayıp ikisini bir karıştırıp yardım yapıyoruz. Antalya’da ağır bir kış yaşanmadığı için bu miktarlar yeterli oluyor. Eğer

yetmez ise de ilave yapıyoruz. Eğitim anlamında da eylül ayında okullar açılmadan yada açıldıktan 1-2 hafta sonra ailelere çanta veriyoruz. Bu çantanın içerisinde bir öğrenciye bir yıl boyunca yetecek kalem, silgi, defter ve boya malzemelerini koymaktayız. Bununla da sınırlı değil başarılı olan ve durumu ekonomik olarak kötü olan öğrencilerimize bilgisayar ve tablet yardımı da yapmaktayız. Tabi bu yardımlar yalnızca ilkokul ve ortaokul öğrencilerini kapsıyor. Eşya anlamında bizler ikinci el eşya yardımında bulunuyoruz. Kişi bize gelir başvurusunda bulunur durumum kötü, öğrenciyim, evimde yangın çıktı, sel bastı, doğal afet mağduruyum veya yardıma muhtacım diyor ve biz kişinin temel ihtiyacına göre eşya yardımını yapıyoruz. Nedir bu temel ihtiyaçlar peki ?. Bizler insanız ve sosyal bir yaşam sürmekteyiz bu nedenle bu temel ihtiyaçlar bazen çamaşır makinesi, bazen buzdolabı olabilmekte ve hatta Antalya sıcak bir yer olduğu için klima bile ihtiyaç olabilmekte. Bu eşyaları bazen belediye bütçesinden satın alıyoruz bazen de ikinci el olarak durumu iyi olan kişilerden gelen eşyaları ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz.”

Katılımcı 5: “Belediye binasında gıda, yakacak, kırtasiye, temel beslenme ürünleri ve çok yoksul özel durumlu vatandaşlara da ev tadilat konusunda yardımcı olunur. Bunların sıralaması da genelde gıda konusunda özellikle iki üç ayda bir, yakacak sadece kış vaktinde, kırtasiye yardımı okul zamanı şeklinde oluyor. Gıda kolileri iki şekilde oluyor. Bir belediyenin kendi standartlarını belirlediği koliler oluyor, bunda bakliyat ürünleri, makarna, sıvı yağ, un, şeker, çay gibi bunlar o an ki belediyenin bütçesine göre ya da anlaştığı kuruma göre değişkenlik gösterebilmektedir. Diğer ise belediyeye bağlı yapan büyük marketler gibi bunlarda kendileri belirliyor aralarında bazıları ek olarak çikolata koyabiliyor ya da kahvaltılık ürünlerde koyabiliyorlar ama genelde bizim karşılaştığımız çay, şeker, un, tuz, yağ, bakliyat olarak en temelleri olarak yapılmaktadır. Kıyafet yardımı da ihtiyaca göre yılın her zamanında oluyor. Bunu belediyenin sosyal işler bölümü değil, sosyal yardım merkezi var genelde o birim üzerinden kıyafet yardımı yapılmaktadır.”

Katılımcı 6: “İhtiyaç sahiplerine ekmek yardımı yapıyoruz. Engellilere medikal malzemelerde destek olup aracılık hizmeti yapıyoruz. Engellilerin hakları var, kamudan aldıkları bazı yardımlar var o yardımlar hakkında vatandaşları bilgilendirip, yönlendiriyorum.”

Katılımcı 7: “En çok yardımı gıda kaleminde yapıyoruz. Gıdadan da kastımız yağ, şeker, çay, un gibi temel ihtiyaçları kapsayan gıda kolisidir. Daha sonra en çok ilk okul ve ortaokul öğrencilerine yönelik onların bir yıllık eğitimleri boyunca kullanabileceği çeşitli kırtasiye ürünlerini vermekteyiz. Diğer eşya ve yakacak yardımları da ihtiyaca ve döneme göre değişkenlik göstermektedir”.

Tüm katılımcıların cevapları değerlendirildiğinde yapılan yardımların belli bir sistematığı olmadığı kişilerin verdikleri cevapların değişkenliğinden anlaşılmaktadır. Yardımlar daha çok ihtiyaca ve duruma göre şekillenmektedir. Ayrıca katılımcıların bazılarının farklı birim ve konumlarda olmalarından dolayı yapılan yardımlarda çeşitlenmekte ve bundan dolayıda ortak yanıtlarda değişkenlik göstermektedir. Verilen cevaplardan da anlaşılacağı üzere Kepez Belediyesi yoksullukla mücadele kapsamında gıda (çay, şeker, sıvı yağ, un, tuz v.b koli şeklinde), yakacak (odun, kömür v.b), kırtasiye malzemesi, (kitap, çanta, defter, kalem vb), giysi yardımı, eşya yardımı gibi çok geniş bir çerçevede yardımlarda bulunmaktadır. En çok yardım ise en temel ihtiyaçlardan olan gıda yardımındır. Belediye yoksullara yönelik yaptığı yardımlar esasında temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olan ihtiyaçlardır. Gıda anlamında ihtiyacı olan kişilere ihtiyaç durumuna göre düzenli olarak her ay yada periyotlar halinde yardımlar yapılmaktadır. Giysi, temizlik, eşya ve hijyen malzemeleri ise belediyenin sosyal yardım merkezinde ihtiyaç sahiplerine imkanlar dahilinde sunulmaktadır ve isteyen tüm ihtiyaç sahibi vatandaşlar bunlardan faydalanabilmektedir. Yapılan araştırma kapsamında dört kattan oluşan sosyal yardım merkezi ziyaret edilmiştir ve yaşa ve cinsiyete göre katlarda hemen hemen tüm temel ihtiyaç malzemelerinin yer aldığı görülmüştür. Yine bu bina içerisinde isteyen vatandaşların nişan ve kına gibi organizasyonlar dahil belediye tarafından ücretsiz bir şekilde karşılanmaktadır. Bunun yansira ekmek yardımı, market kart yardımı ve engelli vatandaşlar içinde medikal malzeme v.b yardımlar yine belediye tarafından karşılanmaktadır. Araştırma kapsamında belediyenin planlı bir şekilde olmasa da ilçesinde yer alan tüm ihtiyaç sahibi yerel halka ellerinde bulunan tüm imkan ve kaynaklar neticesinde yardım etmeye çalıştığı ve çok geniş bir yardım portföyü olduğu gözükmemektedir. İlçe nüfusunun aşırı kalabalık olması ve belediye sınırlarında yaşayanların ekonomik olarak daha az gelire sahip olmalarından dolayı istenilen düzeyde yardımlar ulaşmamaktadır.

5.4.3. Antalya Kepez Belediyesinin Yoksullukla Mücadele Kapsamında Karşılaştığı Sorunlar

Katılımcılara yoksullukla mücadele kapsamında karşılaştıkları sorunlar sorulmuştur ve aşağıdaki cevaplar alınmıştır.

Katılımcı 1: “Genel olarak vatandaş gıda başvurusu yaptıktan sonra kendisine ulaşamadığı zaman neden gıdam gelmedi, ben 3 ay önce başvuru yapmışım gibi geri dönüşler yapmaktadır. Ancak bu durumun yardıma başvuran vatandaş sayısının çokluğundan kaynaklıdır. Yaşanan en büyük sorun ise insanların yalan beyanlarda bulunarak yardım talebinde bulunmasıdır. Bu durum da hem süreci sekteye uğrattıyor hem de yardımların doğru kişilere geç ulaşmasının önündeki en büyük engeli oluşturuyor. Öz eleştiri olarak da dağıtım noktasında personel sayısının artırılabilirliğini de ekleyebiliriz.”

Katılımcı 2: “Vatandaş, kendisini tamamen yardımlara odakladığı için bazen yanlış bilgi verebiliyor. Kaymakamlık üzerinden bunların sorgulamasını yapabiliyoruz yani üzerinde ne var ne yok hepsini tespit edebiliyoruz. Daha önce yardım almış mı, almamış mı kontrol edebiliyoruz. Bazen şunlarla da karşılaşabiliyoruz; vatandaşın durumu çok iyi, belediye olarak yardım etmişsiniz bunu kasıtlı olarak yaptınız gibi geri dönüşler alıyor. Ancak bu bizden kaynaklı bir durum değil biz zaten verileri kaymakamlıktan alıyoruz ve bu kişiler genelde mal varlıklarını başkalarının üzerine devrettikleri için üzerinde hiçbir şey görülüyor. Yoksul diyorsunuz ama tam tersi yoksul çıkmaya biliyor. Yani aslında tam olarak buralarda sorun yaşıyoruz. Vatandaşın haksız bir şekilde talepte bulunmasından kaynaklı, yardıma bağımlılık oluşturmuş bir grup var. Bunlar bizi sıkıntıya sokan durumlar. İnsanlar, yardım yaptığımızda dahi bunu siyasi bir amaç uğruna yaptığımızı söylüyorlar. Bunlar da motivasyon açısından olumsuz yönler. Doğruyu tespit edebilmek oldukça zordur. Bence yardım yapılacak kişilerin sayısı olabildiğince aza düşürülmeli, üretim desteklenmeli ve sayı aza indirildikçe tespit doğru yapılmalı. Bu noktada sosyologlardan faydalanılabilir hatta belediyelerde böyle birilerinin çalıştırılması zorunluluk haline getirilebilir. Yani sosyolog ve psikologlar gibi daha uzman kişiler belediye kadrolarında çalıştırılabilir.”

Katılımcı 3: “Genel olarak tespit etmede sorunlar yaşamaktayız Örneğin; engelli bir kişi maaş alıyor çocuğu var ya da anne engelli çocuğuna bakıyor, evini taşıdığına bize bildirmesi gerekiyor. Bazı kişiler bunu yapmıyor ya da bilmiyor ve bizden yardım almaya devam ediyor işte buda bir suiistimal oluyor ve başkasının hakkına giriyor. Hatta bazı kişiler durumu iyileşmesine rağmen bize bunu bildirmeyebiliyor. Ama en azından bizi mutlu eden noktalar da var tabii, mesela; gıda yardımı için gidiyoruz fakat yardım yapılacak kişinin durumu iyileşmiş bize bunu kendi komşuları bildiriyor. Bu sayede yardım yanlış kişiye ulaşmamış oluyor. Bu nedenle vatandaşlarımızın duyarlı olması çok önemlidir”.

Katılımcı 4: “Kurumsal anlamda yeterli olsak da Kepez’in nüfusunun çok fazla olmasından ve Antalya’ya göçlerin artması ve hatta yeni depremzedelerinde daha çok buralara gelmelerinden dolayı kaynak sorunları yaşadığımızı ifade edebilirim”.

Katılımcı 5: “Bizlerin en çok sıkıntı yaşadığı konu gerçek ihtiyaç sahiplerinin bize ulaşamıyor olması. Bu seneki muhtaçlık sınırı askeri ücretin 3/1 olan 2800 TL kusura yani askeri ücretli olup da kirada oturan 3 kişilik bir aile bize geldiği zaman biz gönül rahatlığıyla yardım yapabiliriz. Ama gayrimenkulü olan veya asgari ücretten fazla maaş alan sosyo-ekonomik durumu çok iyi olan kişiler de başvurduğu zaman tespit etmek uzun sürüyor ve iş yükümüzü artırıyor. Dolayısıyla gerçek ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırmamız da çok zor oluyor ve yetişemiyoruz. Birde şöyle durumlar yaşanmakta kişinin durumu iyi ama sosyal yardımdan faydalanmak istiyor. Bu nedenle üzerindeki mal varlıklarını çocuğuna, eşine veya akrabasına devrediyor ve yardım istiyor. Ancak biz de bu durumu bizzat yerinde ya da sosyal yardımı ulaştıran kişilerin değerlendirmesi sonucu tespit edebiliyoruz. Bunun gibi haksız kazanç talepleri, kamusal zarara neden olmakta. Çünkü şöyle düşünün; yardımlar sizin, bizim vergilerimizden gidiyor oraya yardım ulaştıran aracın yakıtı bile bir sorun oluşturmakta. Yani en çok sıkıntı yaşadığımız konu bu. Kısaca tespit noktasında sıkıntılar yaşamaktayız. Vatandaşlarda belirli bir bilincin olması gerekiyor. Örneğin; vatandaşlarımız ikametgâh adreslerini değiştiriyor ve bize bildirmiyor ya da muhtaçlık durumundan çıkıyor ama yardımlardan faydalanmaya devam ediyorlar bunlar da ayrı sıkıntılara neden oluyor.”

Katılımcı 6: “Ben şöyle bir örnek vererek başlamak istiyorum; ilginç üç tane bir aile vardı, üçü de engelli üçü de üzerlerine hiçbir şey bilerek almamışlar bu sayede hem engelli aylığı, hem bakıcı aylığı, hem de şartlı eğitim yardımından yararlanmaya çalışıyorlar. Bu kişiler normalde ekonomik olarak durumları gayet iyi olan insanlar ancak engelli olmalarını bir fırsat gibi kullanmaktadırlar. Yani kısaca yanlış beyanda bulunan kişiler yüzünden sıkıntılar yaşamaktayız.”

Katılımcıların tamamı ortak sorun olarak, yardıma muhtaç kişileri tespit etmekte yaşanan zorluklardan bahsetmektedirler. Yardım alan kişilerin bazılarının ise buna bağımlılık kazandığı ve bundan dolayı da bu kişilerin muhtaçlık durumundan çıksalar dahi bunu bildirmediklerini ifade etmektedirler. Ayrıca birçok kişinin de yardıma muhtaç olmamasına rağmen kendisini çok farklı göstererek üzerindeki mal varlığını başkasına devrederek veya üzerinde hiçbir malvarlığı bulundurmuyarak yardım almaya çalışmakta olduğunu söylemektedirler. Vatandaşların bu bilinçsiz davranışlarından dolayı kaynakların etkili kullanılmadığı, israf edildiği ve yardımların doğru kişilere ulaştırılmakta sıkıntı çektiklerini ifade etmektedirler. Aslında yaşanan bu sorunlar yalnızca bu

belediyeye özgü değil neredeyse tüm ülkenin yaşadığı ortak bir sorun olduğu da unutulmamalıdır. Burada yaşanan bu tespit konusundaki sıkıntının ancak kurumların eşgüdümlü olarak çalışması ile aşılabileceği aşıkardır. Zaten sınırlı sayıda kaynaklara sahip olan belediyelerin birde bu sorunlarla uğraşmaları ise yoksullukla mücadelede ki etkinliğini azaltmaktadır.

6. SONUÇ

Yoksulluk sorunu günümüz dünyasının karşılaştığı en büyük sorunların başında gelmektedir. İster gelişmiş olsun ister gelişmekte olsun tüm ülkeler bir şekilde yoksulluk sorunuyla karşılaşmaktadır. Yoksulluk en genel anlamıyla birey veya bireylerin temel ihtiyaçlardan olan sağlık, barınma ve gıda gereksinimlerini dahi sağlayamaması durumudur. Ancak çalışmada belirtildiği üzere yoksulluk bu basit genellemenin dışında daha karmaşık bir konudur. Her ülkenin kendi şartlarına, kültürüne, ekonomisine, gelişmişlik düzeyine, teknolojisine ve hatta ülke içerisinde bölgesel farklılıklarına göre dahi değişen bir durumdur. Sorunun bu denli karmaşık bir yapıda olması onunla mücadelenin de aynı şekilde olması gerektiğini göstermektedir. Yoksullukla mücadele edebilmek için öncelikle kimin yoksulluğu ve hangi tür yoksullukla mücadele edileceğinin tespit edilmesi çok büyük bir önem arz etmektedir.

Yoksullukla mücadele uzun yıllar boyunca merkezi yönetim aracılığıyla sağlanmıştır. Ancak zamanla bunun yoksulların taleplerini ve ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olmadığı görülmüştür. Merkezi yönetim bürokrasiden kaynaklı ağır işleyişi ve hantallığı, yardım sürelerinin uzun olması, önceliklerinin farklı olması gibi nedenler yoksullukla mücadeleyi zorlaştırmaktadır. Bu noktada halka daha yakın olan yerel yönetimlerin, özellikle de belediyelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Yerel yönetimler, yerel halkın yoksulluk sorununu daha kolay tespit edebilmeleri, bölgeyi daha yakından tanımaları ve ihtiyaçlarını daha kolay ulaştırmaları gibi avantajlara sahiptir. Bu durumda merkez karşısında onları önemli bir alternatif yapmaktadır. Yerel yönetimler, sağladıkları yardımlar vasıtasıyla yoksulluk sorununu tamamen olmasa da önemli ölçüde azalmaktadır. Kamu kaynakları daha etkili bir biçimde kullanmakta ve verilen hizmetlerin daha kısa sürelerde ulaştırılmasını sağlamaktadır. Ayrıca yerel yönetimlerin, yerel halka yakın olması onları psikolojik, coğrafi ve sosyal açıdan tanınması ihtiyaçların tespitinde daha etkili olmalarını sağlamaktadır. Görüldüğü gibi yoksullukla mücadele konusunda yerel yönetimlerin fayda sağlayabileceği sayısız konu vardır. Ancak yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelede karşılaştığı olumsuzluklarda vardır. Merkezi yönetim ile gerekli eşgüdümün sağlanmaması, kaynakların yetersiz olması, yapısal sorunlar, yerel kalkınma ve planlamanın yapılmasında yeterli tecrübeye sahip olmamak, bu olumsuzluklar arasında sayılabilir. Yine de her şeye rağmen yoksullukla mücadele topyekûn bir mücadeleyi gerektirmektedir. Yani ne sadece merkezi yönetim ne de yerel yönetimin başarısına bağlıdır. Yoksullukla mücadele hem yerel yönetimin hem merkezi yönetimin hem de sivil toplum kuruluşlarının ortak başarısına bağlıdır. Bir başka önemli noktada yerel yönetimlerin özellikle yoksullukla mücadele konusunda daha çok sosyal yardımlardan olan aynı yardımları yaptıkları gözükmektedir. Bu durum kısa vadede çözüm gibi gözükse de yoksulluk riskinin azalmasında veya kalıcı olarak giderilmesinde yeterli olmamaktadır. Yapılan yardımlar vatandaşları kısa süreli olarak yoksulluk riskinden uzaklaştırırsa da, zamanla bu yardımların azalması tekrar yoksulluğun yaşanmasına neden olmaktadır. Bu noktada yerel yönetimlerin daha çok yoksulların meslek edinmelerini, kendi emeklerini kazanmaları sağlamaları büyük önem taşımaktadır.

Çalışmanın uygulama bölümünde, Kepez Belediyesi'nin sosyal yardımlarından sorumlu iki birimi olan, Basın Yayın ve Halk ve İlişkiler Müdürlüğü'ne bağlı, Sosyal İşler Birimi ile belediyenin ana binasının dışında bulunan Sosyal Yardım merkezinde görevli olan yetkili personel ile yarı yapılandırılmış mülakat uygulanmıştır. Katılımcılara, Kepez Belediyesinin gerçekleştirdiği sosyal yardımlar ve hizmetler, en çok hangi alanda sosyal yardım yapıldığı ve ne sıklıkla yapıldığı soruları tek bir başlık altında "Antalya Kepez Belediyesinin Yoksullukla Mücadelede Gerçekleştirdiği Sosyal Yardımlar ve Hizmetler" başlığı ile sorulmuştur. Katılımcıların cevapları doğrultusunda belediyenin en çok gıda yardımında bulunduğu bunu sırasıyla giysi, eşya, eğitim ve yakacak yardımlarının takip ettiği tespit edilmiştir. Gıda yardımı ailenin ekonomik durumuna göre her ay, üç ayda bir veya altı ayda bir şekilde sağlanmaktadır. Gıda yardımının içeriği ise yağ, şeker, un gibi temel ihtiyaçları kapsamaktadır. Yine gıda yardımı kapsamında market kartı uygulaması da bazı ailelere sağlanmaktadır. Eğitim ve yakacak yardımları ise mevsime ve döneme göre değişkenlik göstermektedir. Eğitim anlamında daha çok ilkökul

ve ortaokul düzeyindeki ve ekonomik olarak durumu iyi olmayan öğrencilere çeşitli kırtasiye yardımları yapılması şeklindedir. Ayrıca başarılı öğrencilere de tablet ve bilgisayar yardımı belediye tarafından temin edilmektedir. Eşya yardımı ise kişilerin talepleri doğrultusunda bazen sıfır olarak bazen de ikinci el eşya olarak sağlanmaktadır. Belediyenin sosyal yardım merkezinde ise kadın ve erkek tüm yaş grupları için çeşitli kıyafetler, hijyen malzemeleri, çocuk mamaları vs. gibi bir çok şey başvuruda bulunan muhtaç sahiplerine verilmektedir. Ayrıca sosyal yardım merkezinin üst katında evlenmek isteyen ama imkanı olmayan çiftler için salon hizmeti de verilmektedir. Bunun haricinde katılımcılar, belediyenin taziye çadırı, çeşitli cenaze işleri için yardımlar, huzurevi, engelli koordinasyon merkezi, sağlık birimi, kepez kariyer ofisi ve kreş gibi sosyal hizmetleri de sağladıklarını ifade etmişlerdir.

Yoksulluk, günümüzde olduğu kadar gelecekte de toplumlarda var olacak hatta artarak devam edecek bir sorundur. Önemli olan onun etkilerini en aza indirebilecek politikalar gerçekleştirerek, yoksulluğu uzun vadede azaltacak önlemleri hayata geçirebilmektir. Özellikle, 11. Kalkınma Planı’nda da yer verildiği gibi gelir eşitsizliğini ve göreceli yoksulluk oranlarını aşağıya indirmek, yoksullukla mücadelede yerel yönetimleri, diğer kamu ve kuruluşlarının etkileşimini artırmak amaçlanmaktadır. Yoksullukla mücadele konusunda yerel yönetim birimlerinin yanı sıra, hem merkezi yönetimin hem de diğer kuruluşların eşgüdümü ve bütünlük politikalar geliştirip uygulamaları gerekmektedir. Günümüzde yoksullukla mücadelede konusunda yerel yönetim birimleri ön plana çıksa da bu düzeyin yeterli olduğu söylenemez. Burada en önemli sorunlardan biriside çalışmada tespit edildiği üzere merkez yönetim ile yerel yönetim birimlerinin ilişkilerinin belediye bütçesini doğrudan etkileyebilmesidir. Merkezi yönetim tarafından sosyal yardımlar için ayrılan bütçe ve diğer imkanların tüm belediyeler arasında nesnel ölçüt ve kriterlere göre dağıtılması / paylaşılması esas kabul edilmelidir. Yoksulla mücadelede, yerel yönetimler ve merkezi yönetimin işbirliği ve eşgüdümünün yanı sıra yapısal sorunlar ve yoksullukla ilgili toplumsal bilinç düzeyinin artırılarak harekete geçirilmesi gerekmektedir ayrıca bu kapsamda yapılacak yasal düzenlemeler ile belediyeler özelinde, tüm yerel yönetim birimlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının yeniden tanımlanmasının zorunluluk haline geldiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Ak, M.(2016). “Toplumsal Bir Olgu Olarak Yoksulluk”. *Akademik Bakış Dergisi*, (54), 296-306.
- Banazılı, A. M., ve Ozan, S. M. (2019). Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikaları Kapsamında Sivil Toplum Kuruluşları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(33), 396-412.
- Batal, S. (2016). “Yoksulluk Kavramının Yerelleşmesi: Kentsel Yoksulluk ve Yerel Yönetimlerin Konuya Yaklaşımı”. *International Journal of Social Science*, 52, 301–316. <https://doi.org/10.9761/JASSS3767>
- Bilgiç, D. (2021). Dünyada ve Türkiye’de yoksulluk: Türkiye’de yoksullukla mücadelede sosyal yardımların ve sivil toplum kuruluşlarının etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi.
- Kalağan, G. ve Türkmen, S. (2022). Türkiye’de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşları. Bozan, M., ve Çiftçi, S. (Ed.), *Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Siyaset ve İdareye Akademik Bakış* içinde (275-311). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ceren, A. ve Erdem, T. (2018). “Türkiye’de yoksulluk ve sosyal yardım uygulamaları”. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 6-24.
- Ensari, S. (2010). Tük Yoksulluk Analizleri Üzerine. *Maliye ve Finans Yazıları*, 1(87), 9-15.
- Güloğlu, T. ve Es, M. (2004). Bilgi Toplumuna Geçişte Kentleşme Ve Kentsel Yoksulluk: Kocaeli Örneği. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 79-93.
- Hazman, G. G. (2010). Kentsel Yoksulluk Sorunu ve Belediyelerin Rolü. *Türk İdare Dergisi*, 467,135-152.
- Kasalak, Ç. (2013). Türkiye’de kentsel yoksullukla mücadelede yerel yönetimler. *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.
- Kesgin, B. (2008). Yoksulluğa Yerel Müdahale “Sosyal Belediyecilik” Karşılaştırılmasında Eminönü Ve Beşiktaş Belediyeleri Örnekleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi.
- Kızılar, N. (2017). Türkiye’de yoksullukla mücadele ve sosyal transfer harcamaları. *Journal of Life Economics*, 4(1), 77-100. <https://doi.org/10.15637/jlecon.188>

- Memiş, H. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk ilişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.
- Önen, M, S. (2010). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği. *Sayıştay Dergisi*, 21(79), 63-95.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). *Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2022*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2022-49746>
- Yayla, R. (2018). Türkiye’de yoksulluk ve yoksulluk kültürü: Sakarya ili örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi.
- Yaşar, S. ve Taşar, O. M. (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(38), 118-144. <https://doi.org/10.30976/susead.462905>
- Yeşildal, A. (2020). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadeledeki Yeri: Küresel Düzeyden Yerel Düzeye Yeni Yönelimler. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 78: 455-481. <https://doi.org/https://doi.org/10.26650/jspc.2020.78.0027>
- Yusufoğlu, Ş, Ö. (2021). Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Elazığ Belediyesi Hayır Çarşısı Örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 21-42.